

Սակայն Պոնտացւոյն փառքը չի տեւել երկար. Հռովմայ քաջ՝ ախոյեանը, յաղթողն Սկիւթացւոց, Քերսոնեսեան հասարակապետութեան և Վոստրիան թագաւորութեանց նուաճողը, Եւպատոր, անարժան որդւոյն Փառնակի դաւաճանութենէն ընկճեալ կը զրաւի ի կենաց, և անոր ընդարձակ պոնտական թագաւորութիւնը Հռովմայ զինուց ներքե կը նուաճի:

Թէոդոսիոյ վաճառաշահութիւնը Հռովմայեցւոց կառավարութեան ներքե ևս կը բարգաւաճի. նա իւր ապրանքները, նաւերով մինչև 'ի Հռովմ կը հասցընէ, ինչպէս տաւրիացի տաւարաց համեղաճաշակ միսը, փոքրիկ տակառներու մէջ ամփոփելով, որոց ամէն մէկուն գին 400 արծաթի դէնար վճարելով, հռովմայեցի սիրարեանք ախորժելով կը ճաշակեն¹:

Այլ միւս կողմանէ, որովհետև Թէոդոսիա թատերատեղի կը դառնայ դրացի ազգաց խիզախմանց, վասն որոյ նորա վաճառականութիւնը ժամանակ առ ժամանակ կը մլնասի:

Հռովմայեցիք առաւել համակրութեամբ կը վարուին Քերսոնիսացւոց հետ, զի նոքա արդէն հատուած են հռովմայեցւոց, և բարբառով և քաղաքակրթութեամբ մերձաւոր: Պանտիկապէա նախանձու աչօք կը նայի Քերսոնիսացւոց վերայ, որոյ հետեանք կը լինին արինահեղ կռիւներ, Թէոդոսիոյ պարսպաց ներքե, որ այդ երկու քաղաքաց մէջ տեղը կ'ինկնայ: Սկիւթացիք ևս խառնուելով Քերսոնիսացւոց և Պանտիկապէի կռուոց մէջ, ոչ թէ միայն Թէոդոսիոյ վաճառաշահութեան, այլ

1. Montesquieu. Esprit des Lois, Livre VII. Chap. I